

АНАЛІЗ ФЕНОЛЬНИХ СПОЛУК ПЛОДІВ БУЯХІВ МЕТОДОМ ВЕРХ

Ключові слова: високоефективна рідинна хроматографія (ВЕРХ), буяхи, флавоноїди, фенольні сполуки

Буяхи (*Vaccinium uliginosum* L.) – рослина, яка зростає в Європі, Азії, Північній Америці. Плоди представляють певний інтерес для застосування в медицині завдяки наявності в них фенологлікозидів (арбутин), гідроксибензойних (протока-техова, бузкова) і гідроксикоричних (кавова, хлорогенова) кислот, катехинів (епі-катехін, епігалокатехін), вакціулігінинів А, В, антоціанів (дельфінідин, мальвідин, його 3-глюкозид і 3-галактозид, ціанідин і його 3-галактозид), флавоноїдів (глі-козиди кверцетину - гіперозид, рутину, ізокверцитрину, 3-О-б-арабінопіранозид, сирингетину-3-О-в-глюкопіранозиду і 3-О-в-галактопіранозиду, міріцетину), дубильних речовин [1-4]. Фенольний комплекс рослини з різних місць зростання вивчений недостатньо.

Мета дослідження – проаналізувати склад фенольних сполук плодів буяхів, зібраних на околицях м. Костроми (Росія), за допомогою ВЕРХ.

Матеріали та методи дослідження

Для дослідження нами використано високоефективний рідинний хроматограф фірми «Gilson» (Франція), модель 305, інжектор ручний, модель «Rheodyne H 25», USA з подальшою комп'ютерною обробкою результатів дослідження (таблиця) за допомогою програми мультихром для «Windows».

Як нерухому фазу використовували металеву колонку розміром 4,6 x 250 мм KROMASIL C18, розмір частинок – 5 мікрон, як рухому – систему розчинників – метанол–вода–фосфорна кислота концентрована в співвідношенні 400:600:5.

Аналіз проводили при кімнатній температурі. Швидкість подачі елюента 0,8 мл/хв. Тривалість аналізу 60 хв. Детектування здійснювалося з допомогою УФ-детектора «Gilston» UV/VIS модель 151, при довжині хвилі 254 нм.

Для дослідження сировину подрібнювали до розміру часток, які проходять крізь сито з діаметром отворів 2 мм.

При проведенні досліджень для порівняння використовували апігенін, арбутин, галову кислоту, гіперозид, гесперидин, дикумарин, лютеолін і його глюкозид, кверцетин, кемпферол, кислоти: галову, о-кумарову, коричну, кавову, ферулову, хлорогенову, неохла-рогенову і цикорієву, кумарин, рутин, катехін, епікатехин, епігалокатехінгалат, умбеліфе-рон.

Т а б л и ц я

Ідентифіковані фенольні сполуки плодів буяхів

№ п/п	Час, хв	Висота піка	Площа піка	Вміст % від суми	Речовина
1	3,638	104,07	1417,81	5,19	Умбеліферон
2	4,063	86,26	747,97	2,74	Арбутин
3	4,196	106,82	1229,67	4,50	Галова к-та
4	4,397	53,22	596,36	2,18	О-кумарова к-та
5	4,945	31,95	1011,09	3,70	Егкгалат
6	5,455	32,73	1115,95	4,08	Хлорогенова к-та
7	6,242	22,93	559,89	2,05	Кавова к-та
8	6,665	17,06	470,56	1,72	Ферулова к-та
9	7,476	18,81	803,41	2,94	Катехін
10	8,065	14,85	622,10	2,28	Рутин
11	9,268	12,85	805,72	2,95	Неохлорогенова к-та
12	10,120	14,07	1045,13	3,82	Дігідрокумарин
13	11,980	7,20	450,28	1,65	Епікатехин
14	13,450	6,22	597,61	2,19	Лютеолін-7-глюкозид
15	22,020	33,99	5124,16	18,75	Корична к-та
16	37,800	9,80	976,50	3,57	Кверцетин

Результати дослідження та їх обговорення

Результати досліджень представлені в таблиці.

У процесі досліджень нами виявлено 21 сполуку, з яких ідентифіковано 16. З них 5 флавоноїдів, представлених флавонолами (кверцетин, рутин), флаван-3-олами (катехін, епікатехін), флавонами (лютеолін-7-глюкозид). Крім того, досить різноманітний набір гідроксикоричних кислот (о-кумарова, корична, кавова, ферулова, хлорогенова, неохлорогенова), виявлені кумарини (дігідрокумарин, умбеліферон), гідроксибензойні кислоти (галова) та її ефір епігалокатехінгалат, фенологікозиди (арбутин).

В и с н о в о к

Таким чином, за сумарним вмістом більш за все гідроксикоричних кислот і флавоноїдів, дещо менше кумаринів і похідних гідроксибензойних кислот. З окремих сполук переважали корична, галова і хлорогенова кислоти, умбеліферон.

Також аналіз ВЕРХ певною мірою не тільки підтверджує, а й розширює уявлення про фенольні сполуки плодів буяхів.

1. *Борух И.Ф.* Дубильные и красящие вещества дикорастущих ягод в Белоруссии / *И.Ф.Борух, Г.В.Сенчук* // Полезные растения Прибалтийских республик и Белоруссии. – Вильнюс, 1973. – С. 18–23.

2. *Lim S.S.* Composition for inhibiting complication of diabetes by inhibiting activity of aldose reductase without side-effects containing extract of *Vaccinium uliginosum* / *S.S.Lim, I.J.Kang, S.3 Wee, H.K. Shin* // *Repub. Korean Kongkae Tacho Kongbo KR 2006066866 A 19 jun 2006 № 2004 -105363 14 Dec, 2004.*

3. *Masuoka C.* Two novel antioxidant ortho-benzoyloxyphenyl acetic acid derivatives from fruit *Vaccinium uliginosum* / *C.Masuoka, K.Yokoi, H.Komatsu et al* / *Food Sci. Technol Res.* – 2007. – Vol 13, № 3. – P. 215–220.

4. Yang G. Separation and identification of the flavonoids in the fruit *Vaccinium uliginosum* L. blueberry / G.Yahg, H.Fan, Y.Zheng, Y.Li // Jilin Nongye Daxue Xuebao. – 2005. – № 6. – P. 643–644, 648.

Надійшла до редакції 20.01.2012.

V. G. Kornievskaya, A. A. Talanov, H. S. Fursa

АНАЛИЗ ФЕНОЛЬНЫХ СОЕДИНЕНИЙ ПЛОДОВ ГОЛУБИКИ БОЛОТНОЙ МЕТОДОМ ВЭЖХ

Ключевые слова: высокоэффективная жидкостная хроматография (ВЭЖХ), голубика болотная, флавоноиды, фенольные соединения

В процессе исследований обнаружено 21 соединение, из которых идентифицировано 16. Из них 5 флавоноидов, представленных флавонолами (кверцетин, рутин), флаван-3-олами (катехин, эпикатехин), флавонами (лютеолин-7-глюкозид). Кроме того, довольно разнообразный набор гидроксикоричных кислот (о-кумаровая, коричная, феруловая, хлорогеновая, неохлорогеновая), обнаружены кумарины (дигидрокумарин, умбеллиферон), гидроксibenзойные кислоты (галловая) и ее эфир – эпигаллокатехингаллат, фенологликозиды (арбутин).

V. G. Kornievskaya, A. A. Talanov, M. S. Fursa

ANALYSIS OF PHENOLIC COMPOUNDS OF FRUIT VACCINIUM ULICINOSUM

Key words: HPLC, *Vaccinium uliginosum* L., flavonoids, phenol compounds

In the study we found 21 components, 16 of them identified. Of these, 5 flavonoids, presented flavonols (quercetin, rutin), flavan-3-ol (catechin, epicatechin), flavones (luteolin-7-glucoside) in addition to a very diverse set of hydroxycinnamic acids (o-coumaric, cinnamic, ferulic, chlorogenic, neochlorogen) found coumarins (dihydrokumarin, umbelliferone), hydroxybenzoic acids (gallic) and its ether – epigallokatehingallat, fenologlikozid (arbutin).